

Melissos ze Samu

Fragmenta 30 DK B

ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ Η ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΤΟΣ

B 1 = Simplikios, In Physica 162, 24

καὶ Μέλισσοσ δὲ τὸ ἀγέννητον τοῦ ὄντος ἔδειξε τῶι κοινῶι τούτῳι χρησάμενος ἀξιῶματι· γράφει δὲ οὕτως·
 „ἀεὶ ἦν ὅ τι ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται. εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀναγκαῖόν ἐστι πρὶν γενέσθαι εἶναι μηδέν· εἰ τοίνυν μηδέν ἦν, οὐδαμὰ ἂν γένοιτο οὐδὲν ἐκ μηδενός.“

B 2 = Simplikios, In Physica 29, 22; 109, 20

ὅτε τοίνυν οὐκ ἐγένετο, ἔστι τε καὶ ἀεὶ ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται καὶ ἀρχὴν οὐκ ἔχει οὐδὲ τελευτήν, ἀλλ' ἄπειρόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἂν εἶχεν ἤρξατο γὰρ ἂν ποτε γενόμενον καὶ τελευτήν ἐτελεύτησε γὰρ ἂν ποτε γενόμενον· ὅτε δὲ μήτε ἤρξατο μήτε ἐτελεύτησεν, ἀεὶ τε ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται [καὶ] οὐκ ἔχει ἀρχὴν οὐδὲ τελευτήν· οὐ γὰρ ἀεὶ εἶναι ἀνυστόν, ὅ τι μὴ πᾶν ἔστι.

B 3 = Simplikios, In Physica 109, 29

ὅτι δὲ ὥσπερ τὸ 'ποτὲ γενόμενον' (B 2) πεπερασμένον τῆι οὐσίαι φησίν, οὕτω καὶ τὸ „ἀεὶ ὄν“ ἄπειρον λέγει τῆι οὐσίαι, σαφὲς πεποίηκεν εἰπών·
 „ἀλλ' ὥσπερ ἔστιν ἀεὶ, οὕτω καὶ τὸ μέγεθος ἄπειρον ἀεὶ χρῆ εἶναι.“
 μέγεθος δὲ οὐ τὸ διάστατόν φησι (cfr. B 10).

B 4 = Simplikios, In Physica 110, 2

καὶ ἐφεξῆσ δὲ τῶι αἰδίῳι τὸ ἄπειρον κατὰ τὴν οὐσίαν συνέταξεν εἰπών·
 „ἀρχὴν τε καὶ τέλος ἔχον οὐδὲν οὔτε αἰδίον οὔτε ἄπειρόν ἐστιν,“
 ὥστε τὸ μὴ ἔχον ἄπειρόν ἐστιν.

B 5 = Simplikios, In Physica 110, 5

ἀπὸ δὲ τοῦ ἀπείρου τὸ ἐν συνελογίσαστο ἐκ τοῦ
 „εἰ μὴ ἐν εἶη, περᾶνεἰ πρὸς ἄλλο“.
 τοῦτο δὲ αἰτιαῖται Εὐδήμος (fr. 9 Sp.) ὡς ἀδιορίστως λεγόμενον γράφων οὕτως·

„εἰ δὲ δὴ συγχωρήσειέ τις ἄπειρον εἶναι τὸ ὄν, διὰ τί καὶ ἓν ἔστιν; οὐ γὰρ δὴ διότι πλείονα, περᾶνεϊ πηι πρὸς ἄλληλα. δοκεῖ γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος ἄπειρος εἶναι περαίνων πρὸς τὸν παρόντα. πάντη μὲν οὖν ἄπειρα τὰ πλείω τάχα οὐκ ἂν εἴη, ἐπὶ θάτερα δὲ φανεῖται ἐνδέχασθαι. χρῆ οὖν διορίσαι, πῶς ἄπειρα οὐκ ἂν εἴη, εἰ πλείω.“

B 6 = Simplicios, In De caelo 557, 14

τοῦ γὰρ αἰσθητοῦ ἐναργῶς εἶναι δοκοῦντος, εἰ ἓν τὸ ὄν ἔστιν, οὐκ ἂν εἴη ἄλλο παρὰ τοῦτο. λέγει δὲ Μέλισσος μὲν

„εἰ γὰρ [ἄπειρον] εἴη, ἓν εἴη ἄν· εἰ γὰρ δύο εἴη, οὐκ ἂν δύναίτο ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πείρατα πρὸς ἄλληλα,“

Παρμενίδης δὲ „οὐλον ... ἀγένητον“ (28 B 8. 4).

B 7 = Simplicios, In Physica 111, 18

λέγει δ' οὖν Μέλισσος οὕτως τὰ πρότερον εἰρημμένα συμπεραίνόμενος καὶ οὕτως τὰ περὶ τῆς κινήσεως ἐπάγων·

(1) „οὕτως οὖν αἰδιόν ἐστι καὶ ἄπειρον καὶ ἓν καὶ ὁμοῖον πᾶν. (2) καὶ οὐτ' ἂν ἀπόλοιτο οὔτε μειζον γίνοιτο οὔτε μετακοσμέοιτο οὔτε ἀλγεῖ οὔτε ἀνιᾶται· εἰ γὰρ τι τούτων πάσχοι, οὐκ ἂν ἔτι ἓν εἴη. εἰ γὰρ ἑτεροιοῦται, ἀνάγκη τὸ ἓν μὴ ὁμοῖον εἶναι, ἀλλὰ ἀπόλλυσθαι τὸ πρόσθεν ἓν, τὸ δὲ οὐκ ἓν γίνεσθαι. εἰ τοίνυν τριχὶ μιῆι μυρίοις ἔτεσιν ἑτεροῖον γίνοιτο, ὀλεῖται πᾶν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ. (3) ἀλλ' οὐδὲ μετακοσμηθῆναι ἀνυστόν· ὁ γὰρ κόσμος ὁ πρόσθεν ἓν οὐκ ἀπόλλυται οὔτε ὁ μὴ ἓν γίνεται. ὅτε δὲ μήτε προσγίνεται μηδὲν μήτε ἀπόλλυται μήτε ἑτεροιοῦται, πῶς ἂν μετακοσμηθὲν τῶν ἓντων εἴη; εἰ μὲν γὰρ τι ἐγίνετο ἑτεροῖον, ἤδη ἂν καὶ μετακοσμηθεῖη. (4) οὐδὲ ἀλγεῖ· οὐ γὰρ ἂν πᾶν εἴη ἀλγέον· οὐ γὰρ ἂν δύναίτο αἰεὶ εἶναι χρῆμα ἀλγέον· οὐδὲ ἔχει ἴσην δύναμιν τῷ ὑγιεῖ· οὐδ' ἂν ὁμοῖον εἴη, εἰ ἀλγέοι ἀπογινομένου γὰρ τευ ἂν ἀλγέοι ἢ προσγινομένου, κοῦκ ἂν ἔτι ὁμοῖον εἴη. (5) οὐδ' ἂν τὸ ὑγιὲς ἀλγεῖσθαι δύναίτο· ἀπὸ γὰρ ἂν ὀλοῖτο τὸ ὑγιὲς καὶ τὸ ἓν, τὸ δὲ οὐκ ἓν γένοιτο. (6) καὶ περὶ τοῦ ἀνιᾶσθαι ὡυτὸς λόγος τῷ ἀλγέοντι. (7) οὐδὲ κενεὸν ἔστιν οὐδέν· τὸ γὰρ κενεὸν οὐδέν ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν εἴη τό γε μηδέν. οὐδὲ κινεῖται· ὑποχωρῆσαι γὰρ οὐκ ἔχει οὐδαμῆι, ἀλλὰ πλέων ἐστίν. εἰ μὲν γὰρ κενεὸν ἦν, ὑπεχώρει ἂν εἰς τὸ κενόν· κενοῦ δὲ μὴ ἓντος οὐκ ἔχει ὅκηι ὑποχωρήσει. (8) πυκνὸν δὲ καὶ ἀραιὸν οὐκ ἂν εἴη. τὸ γὰρ ἀραιὸν οὐκ ἀνυστόν πλέων εἶναι ὁμοίως τῷ πυκνῷ, ἀλλ' ἤδη τὸ ἀραιὸν γε κενεώτερον γίνεται τοῦ πυκνοῦ. (9) κρίσιν δὲ ταύτην χρῆ ποιήσασθαι τοῦ πλέω καὶ τοῦ μὴ πλέω· εἰ μὲν οὖν χωρεῖ τι ἢ εἰσδέχεται, οὐ

πλέων· εἰ δὲ μήτε χωρεῖ μήτε εἰσδέχεται, πλέων. (10) ἀνάγκη τοίνυν πλέων εἶναι, εἰ κενὸν μὴ ἔστιν. εἰ τοίνυν πλέων ἔστιν, οὐ κινεῖται.”

B 8 = Simplicios, In De caelo 558, 19 (cfr. A 14)

εἰπὼν γὰρ περὶ τοῦ ὄντος ὅτι ἓν ἐστὶ καὶ ἀγένητον καὶ ἀκίνητον καὶ μηδενὶ κενῶι διειλημμένον, ἀλλ’ ὅλον ἑαυτοῦ πλήρες, ἐπάγει·

(1) „μέγιστον μὲν οὖν σημεῖον οὗτος ὁ λόγος, ὅτι ἓν μόνον ἔστιν· ἀτὰρ καὶ τάδε σημεῖα. (2) εἰ γὰρ ἦν πολλά, τοιαῦτα χρὴ αὐτὰ εἶναι, οἷόν περ ἐγὼ φημι τὸ ἓν εἶναι. εἰ γὰρ ἔστι γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ πῦρ καὶ σίδηρος καὶ χρυσός, καὶ τὸ μὲν ζῶον τὸ δὲ τεθνηκός, καὶ μέλαν καὶ λευκὸν καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα φασὶν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀληθῆ, εἰ δὴ ταῦτα ἔστι, καὶ ἡμεῖς ὀρθῶς ὀρῶμεν καὶ ἀκούομεν, εἶναι χρὴ ἕκαστον τοιοῦτον, οἷόν περ τὸ πρῶτον ἔδοξεν ἡμῖν, καὶ μὴ μεταπίπτειν μηδὲ γίνεσθαι ἕτεροῖον, ἀλλὰ ἀεὶ εἶναι ἕκαστον, οἷόν περ ἐστίν. νῦν δὲ φαμεν ὀρθῶς ὀρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ συνιέναι· (3) δοκεῖ δὲ ἡμῖν τό τε θερμὸν ψυχρὸν γίνεσθαι καὶ τὸ ψυχρὸν θερμὸν καὶ τὸ σκληρὸν μαλθακὸν καὶ τὸ μαλθακὸν σκληρὸν καὶ τὸ ζῶον ἀποθνήσκειν καὶ ἐκ μὴ ζῶντος γίνεσθαι, καὶ ταῦτα πάντα ἕτεροιοῦσθαι, καὶ ὅ τι ἦν τε καὶ ὁ νῦν οὐδὲν ὁμοῖον εἶναι, ἀλλ’ ὅ τε σίδηρος σκληρὸς ἐὼν τῶι δακτύλῳ κατατρίβεσθαι ὁμοιῶν, καὶ χρυσὸς καὶ λίθος καὶ ἄλλο ὅ τι ἰσχυρὸν δοκεῖ εἶναι πᾶν, ἐξ ὕδατός τε γῆ καὶ λίθος γίνεσθαι· ὥστε συμβαίνει μήτε ὀρᾶν μήτε τὰ ὄντα γινώσκειν. (4) οὐ τοίνυν ταῦτα ἀλλήλοις ὁμολογεῖ. φαμένοις γὰρ εἶναι πολλὰ καὶ αἰδία (?) καὶ εἶδη τε καὶ ἰσχὺν ἔχοντα, πάντα ἕτεροιοῦσθαι ἡμῖν δοκεῖ καὶ μεταπίπτειν ἐκ τοῦ ἑκάστοτε ὀρῶμένου. (5) δῆλον τοίνυν, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐωρῶμεν οὐδὲ ἐκεῖνα πολλὰ ὀρθῶς δοκεῖ εἶναι· οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτεν, εἰ ἀληθῆ ἦν· ἀλλ’ ἦν οἷόν περ ἐδόκει ἕκαστον τοιοῦτον. τοῦ γὰρ ἐόντος ἀληθινοῦ κρεῖσσον οὐδέν. (6) ἦν δὲ μεταπέσει, τὸ μὲν ἐὼν ἀπώλετο, τὸ δὲ οὐκ ἐὼν γέγονεν. οὕτως οὖν, εἰ πολλὰ εἴη, τοιαῦτα χρὴ εἶναι, οἷόν περ τὸ ἓν.”

B 9 = Simplicios, In Physica 87, 6

ὅτι γὰρ ἀσώματον εἶναι βούλεται τὸ ὄν [Μέλισσος], ἐδήλωσεν εἰπὼν·

„εἰ μὲν οὖν εἴη, δεῖ αὐτὸ ἓν εἶναι· ἓν δ’ ἐὼν δεῖ αὐτὸ σῶμα μὴ ἔχειν. εἰ δὲ ἔχοι πάχος, ἔχοι ἂν μόρια, καὶ οὐκέτι ἓν εἴη.”

B 10 = Simplicios, In Physica 109, 32

μέγεθος δὲ οὐ τὸ διαστατὸν φησιν·

„αὐτὸς γὰρ ἀδιαίρετον τὸ ὄν δείκνυσιν· εἰ γὰρ διήρηται,” φησί, „τὸ ἐὼν, κινεῖται· κινούμενον δὲ οὐκ ἂν εἴη. ἀλλὰ μέγεθος τὸ διάγραμμα αὐτὸ λέγει τῆς ὑποστάσεως.”

B 11 = Palaephat., De incredib. p. 22, 1 Festa

ἀεὶ δὲ ἔγωγε ἐπαινῶ τοὺς συγγραφέας Μέλισσον καὶ Λαμίσκον τὸν Σάμιον ἐν ἀρχῇ
λέγοντας·

„ἔστιν ἂ ἐγένετο νῦν καὶ [ἀεὶ] ἔσται.“